

VIŠJA STROKOVNA ŠOLA ACADEMIA

MARIBOR

**VLOGA USTREZNEGA RAČUNOVODSKEGA
PROGRAMA V MANJŠEM PODJETJU XY**

Kandidatka: Iris Menard

Vrsta študija: študentka izrednega študija

Študijski program: Ekonomist

Mentor predavatelj: Uroš Vračko, univ. dipl. ekon.

Mentor v podjetju: Branko Potočnik, univ. dipl. ekon.

Lektor: Anja Mugerli, univ. dipl. slov.

Maribor, 2017

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisana Iris Menard sem avtorica diplomskega dela z naslovom Vloga ustreznega računovodskega programa v manjšem podjetju XY, ki sem ga napisala pod mentorstvom Uroša Vračka, univ. dipl. ekon.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo delo izključno rezultat mojega dela,
- sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev, ki jih uporabljam v predloženi nalogi, navedena oz. citirana skladno s pravili Višje strokovne šole Academia Maribor,
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del oz. misli kot moje lastne – kaznivo po Zakonu o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. l. RS 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/2013 in 56/2015; v nadaljevanju ZASP), prekršek pa podleže tudi ukrepom Višje strokovne šole Academia Maribor skladno z njenimi pravili,
- skladno z 32.a členom ZASP dovoljujem Višji strokovni šoli Academia Maribor objavo diplomskega dela na spletnem portalu šole.

Maribor, september 2017

Podpis študenta:

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem mentorju g. Urošu Vračku in ge. Rebeki Lah za pomoč, nasvete in strokovno usmerjanje.

Hvala tudi ge. Anji Mugerli za lektoriranje in prevod diplomskega dela.

Nenazadnje se zahvaljujem še možu in svoji družini, ki so mi ves čas stali ob strani in me bodrili pri študiju.

POVZETEK

Računovodski program je jedro vsakega računovodstva, pa naj bo to računovodski servis ali notranje računovodstvo. Zmogljiv in napreden računovodski program je osnova za učinkovito vodenje računovodstva. Brez dobre programske podpore so zbiranje in obdelovanje podatkov ter priprava informacij dolgotrajni in neučinkoviti. Manjša podjetja, ki vodijo lastno računovodstvo, morajo biti zato še posebej previdna pri izbiri računovodskega programa. Ker navadno v manjših podjetjih računovodstvo izvaja ena oseba, je še toliko bolj pomembno, da imajo primeren program, ki jim to uspešno omogoča. Računovodstvo ni samo obdelava in evidentiranje podatkov ter oblikovanje informacij za zunanje uporabnike, temveč je zelo pomembno je tudi zaradi oblikovanja ažurnih in kakovostnih informacij za notranje uporabnike. Take informacije so osnova za dobre poslovne odločitve.

Ker se zakonodaja, tehnologija, potrebe in poslovanje podjetij nenehno spreminjajo, si podjetja ne morejo privoščiti zastarelih in neučinkovitih programov. Uspešno podjetje potrebuje dobro organizirano računovodstvo, ki mu omogoča takojšnje informacije za odločitve.

V skladu s potrebami se razvija tudi informacijska tehnologija. Tako kot drugi programi so tudi računovodski programi zmeraj bolj napredni. Omogočajo veliko avtomatizma, izvozov in uvozov. Ker se nenehno spreminjajo in dopolnjujejo razni zakoni, standardi in pravila, je zelo pomembno, da programi nudijo avtomatske posodobitve in tehnično podporo.

V diplomskem delu sem potrdila hipoteze, da je tudi za manjša podjetja pomemben in potreben zmogljiv računovodski program, ki vpliva na hitrost in kakovost računovodskih informacij. Primeren računovodski program lahko za podjetje pomeni odpravo podvajanja podatkov in dela ter posledično lahko omogoča, da računovodstvo v celoti vodi ena oseba. To je za manjša podjetja bistveno, saj si ne morejo privoščiti velikega računovodskega oddelka. Napredni računovodski programi niso luksuz za manjša podjetja, temveč so zaradi napredka in vpliva na poslovanje podjetja nujno potrebni. Na trgu je pestra ponudba naprednih računalniških računovodskih programov, na posameznem podjetju pa je, da izbere pravo rešitev za svoje poslovanje.

Ključne besede: računovodstvo, računovodski računalniški program, knjigovodstvo, avtomatizem, digitalizacija.

ABSTRACT

The role of an appropriate accounting program in a small enterprise XY

The accounting program is the core of any accounting, be it in an accounting firm or an internal accounting department. However, a powerful and advanced accounting program is the basis for effective accounting management. Without a good software support, the collection and processing of data and the generation of information are lengthy and inefficient. Small companies running their own accounting must therefore be particularly careful when choosing an accounting program. As accounting in small companies is usually conducted by one person, it is even more important to have an appropriate program that allows them to do it successfully. Accounting is not just the processing and recording of data and the creation of information for external users; it is also very important for creating up-to-date and high quality information for internal users. Such information is the basis for good business decisions.

Since the legislation, technology, needs and operation of companies are constantly changing, companies cannot afford to use outdated and inefficient programs. A successful business needs a well-organized accounting that provides rapid information for taking decisions.

Information technology is being developed according to the needs. Like other programs, accounting programs are increasingly advanced. They provide a lot of automatism, exports and imports. Because laws, standards and rules are constantly being modified and supplemented, it is very important that these programs offer automatic updates and technical support.

In the thesis I confirmed the hypothesis that a powerful accounting program in small companies is important and necessary as it affects the speed and quality of accounting information. A suitable accounting program can allow the company to eliminate the duplication of data and work. Consequently, accounting can be entirely managed by one person. This is essential for small businesses because they cannot afford having a large accounting department. Advanced accounting programs are not a luxury for small businesses, but are necessary due to the progress and influence on the company's operation. There is a wide range of advanced computer accounting programs on the market and it is the company's task to choose the right solution for their business.

Keywords: accounting, accounting software, bookkeeping, automation, digitalization.

KAZALO VSEBINE

1	UVOD.....	8
1.1	OPIS PODROČJA IN OPREDELITEV PROBLEMA	8
1.2	NAMEN, CILJI IN OSNOVNE TRDITVE	9
1.3	PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE	9
1.4	UPORABLJENE RAZISKOVALNE METODE	10
2	RAČUNOVODSTVO	11
2.1	RAČUNOVODSTVO V MAJHNIH GOSPODARSKIH DRUŽBAH.....	12
2.2	ZAKON O RAČUNOVODSTVU.....	14
2.3	SLOVENSKI RAČUNOVODSKI STANDARDI	14
3	RAČUNOVODENJE V PODJETJU XY.....	16
3.1	PREGLED FUNKCIONALNOSTI PROGRAMOV	18
4	STANJE NA TRGU	22
4.1	PROGRAMI IN STORITVE NA TRGU	23
4.2	PRIMERJAVA FUNKCIONALNOSTI OBSTOJEČEGA PROGRAMA Z AKTUALNO PONUDBO NA TRGU	29
5	ANALIZA ZADOVOLJSTVA UPORABNIKOV PRIMERLJIVEGA RAČUNOVODSKEGA PROGRAMA.....	34
6	SKLEP	38
7	VIRI, LITERATURA.....	41
8	PRILOGE	43

KAZALO TABEL

TABELA 1: OBRAČUN DDV IN ODDAJA DDV-O	29
TABELA 2: KOPIRANJE PREJETIH RAČUNOV.....	30
TABELA 3: KOPIRANJE TEMELJNIC	30
TABELA 4: ELEKTRONSKA KNJIGA PREJETIH RAČUNOV	31
TABELA 5: ELEKTRONSKO PODPISOVANJE PREJETIH RAČUNOV	31
TABELA 6: KNJIŽENJE TRR-JA.....	32

KAZALO GRAFIKONOV

GRAF 1: STRUKTURA ANALIZIRANIH RAČUNOVODSKIH PROGRAMOV	34
GRAF 2: ZADOVOLJSTVO UPORABNIKOV PROGRAMA	35
GRAF 3: ZADOVOLJSTVO UPORABNIKOV S PODPORO PROGRAMU	35
GRAF 4: ZADOVOLJSTVO UPORABNIKOV PROGRAMA	36
GRAF 5: ZADOVOLJSTVO UPORABNIKOV S PODPORO PROGRAMU	37

1 UVOD

1.1 Opis področja in opredelitev problema

Računovodstvo je pomembna funkcija v podjetju. Če je pravilno zastavljeno, ažurno in programsko podprto, nudi poslovodstvu pomembne informacije za odločanje. V velikih podjetjih je funkcija dobro organizirana, v manjših podjetjih pa zaradi stroškov pogosto pozabijo na njen potencial.

V diplomskem delu sem preučila pomen računovodskega programa. Vprašanja, ki sem jih raziskala, so:

- Koliko je dejansko pomembna zmogljivost računovodskega programa za manjša podjetja, ki vodijo svoje računovodstvo? Ali je pomembno, da nudi vse poti za izvoze? Koliko je tistega, kar je nujno potrebno, in koliko tistega, kar dejansko pomeni luksuz? Kako zmogljiv mora biti program, da zadovolji potrebe in upraviči strošek?
- Kakšna je trenutna ponudba na trgu?
- Katere so izboljšave programa, ki bi pomenile optimizacijo našega računovodstva?
- Kako so z izbranim (naprednim) programom zadovoljni uporabniki?

Zaposlena sem v majhnem storitvenem podjetju XY, ki vodi lastno računovodstvo. Tehnologija se hitro razvija in računovodski programi omogočajo zmeraj več avtomatizma ter neposrednih uvozov v program podjetja pa je še vedno treba veliko knjižiti ročno. Z diplomskim delom sem želela preučiti ponudbo na trgu in ugotoviti, kje je na tem področju podjetje XY. Preveriti sem želela, ali je dve leti star program dovolj zmogljiv za nas in ali bi bila njegova menjava sploh smiselna. Zanimalo me je, koliko naprednejši bi moral biti program, da bi upravičil strošek in vse dodatno delo, ki ga njegova menjava prinese, pa tudi, kaj dejansko programi na trgu omogočajo avtomatsko in kaj ročno.

1.2 Namen, cilji in osnovne trditve

Namen diplomskega dela je bil ugotoviti, koliko je dejansko pomemben dober računovodski program za manjše podjetje, ki vodi svoje računovodstvo.

Veliki računovodski servisi imajo dobre računovodske programe, ki nudijo ogromno funkcij in so zelo napredni. Tam imajo več strank in potrebujejo programe, ki omogočajo čim več množičnih uvozov oziroma izvozov podatkov ter čim manj ročnega knjiženja.

Hipoteze, ki sem jih želela potrditi, so naslednje:

H1: Za manjša podjetja je pomemben in potreben zmogljiv računovodski program, ki vpliva na hitrost in kakovost računovodskih informacij.

H2: Če podjetje uporablja primeren računovodski program, lahko to zanj pomeni odpravo podvajanja podatkov in dela.

H3: Optimalen program omogoča, da računovodstvo v celoti izvaja ena oseba. To je za manjša podjetja bistveno, saj si ne morejo privoščiti velikega računovodskega oddelka.

Cilj je bil oceniti stanje na trgu in v podjetju XY ter predlagati smernice za optimizacijo njegovega računovodstva.

1.3 Predpostavke in omejitve

Predpostavljam, da:

- bodo vsi viri, ki jih potrebujem za izdelavo diplomskega dela, dostopni in verodostojni,
- se veljavna zakonodaja na računovodskem področju v tem času ne bo spremenila,
- je računovodstvo zelo pomemben del informacijskega sistema v vsakem podjetju.

V diplomskem delu sem se omejila na lastnosti, avtomatizem in funkcionalnost računovodskih programov ter jih primerjala z obstoječim programom v podjetju XY.

Omejila sem se na področje Republike Slovenije in na veljavno zakonodajo ter predpise na področju računovodstva.

1.4 Uporabljene raziskovalne metode

Pri izdelavi diplomskega dela sem uporabila metodo zbiranja podatkov, metodo deskripcije, metodo komparacije, metodo kompilacije in metodo analize.

Značilnosti in uporabo računovodskega programa sem preučevala z deskriptivno metodo. Zmogljivost računovodskih programov in zadovoljstvo njihovih uporabnikov sem analizirala na podlagi izdelanih spletnih anket. Primernost in zmogljivost računovodskega programa sem preučila s kompilacijo in komparacijo.

Pri izdelavi diplomskega dela sem uporabila:

- domače in tuje strokovne knjige,
- domače in tuje strokovne članke,
- internetne strani,
- opis in navodila posameznih računovodskih programov ter
- ankete zadovoljstva in zmogljivosti posameznih računovodskih programov.

2 RAČUNOVODSTVO

Splošno razširjena definicija računovodstva, ki jo je pripravil Odbor za računovodska načela se glasi: »Računovodstvo je podporna dejavnost. Njegova funkcija je, da zagotavlja kvantitativne informacije, predvsem vrednostno izražene, o gospodarskih entitetah, ki so namenjene za uporabo pri sprejemanju poslovnih odločitev oziroma za pripravo utemeljenih izbir med alternativnimi smermi delovanja. Računovodstvo zajema različne veje, kot npr. finančno računovodstvo, poslovodno računovodstvo in vladno računovodstvo.« (Premk & Schwarzmann, 2005).

Kodeks računovodskih načel opredeljuje računovodstvo kot posebno celoto delov informacijskih dejavnosti, znotraj katerih se zbirajo, urejajo, obdelujejo, prikazujejo in shranjujejo podatki ter ki prikazujejo in shranjujejo informacije o preteklih in prihodnjih pojavih (Slovenski inštitut za revizijo, 1998).

»Računovodenje je treba zasnovati tako, da sestavljanje računovodskih obračunov in računovodskih predračunov, s tem pa tudi računovodskih izkazov, ne povzroča večjih težav. Z računovodskimi izkazi razumemo bilanco stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz denarnih tokov in izkaz gibanja kapitala. Za njihovo sestavljanje in predstavljanje je odgovorno poslovodstvo. Temeljni računovodski predpostavki sta upoštevanje nastanka poslovnih dogodkov in upoštevanje časovne neomejenosti delovanja.« (Slovenski inštitut za revizijo, 2016) .

Pravne osebe vodijo poslovne knjige po sistemu dvostavnega knjigovodstva. Vodijo temeljne in pomožne knjige. Temeljni knjigi sta dnevnik in glavna knjiga. Vodenje temeljnih knjig je obvezno, vodenje pomožnih knjig pa samo, če verodostojni podatki niso zagotovljeni drugače. Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se obvezno vodijo naslednje pomožne knjige: blagajniški dnevnik, knjiga opredmetenih osnovnih sredstev ter knjiga terjatev do kupcev in obveznosti do dobaviteljev (Zakon o računovodstvu, 2000).

Računovodstvo se je v minulih letih zelo spremenilo. Če je dolgo časa veljalo samo za statično funkcijo, ki evidentira poslovanje, je v zadnjih letih velik poudarek na njegovi funkciji za

odločanje. Ažurne računovodske informacije so osnova za dobre poslovne odločitve (Belfo & Trigo, 2013).

Računovodski servisi, katerih edina naloga v preteklosti je bila evidentiranje poslovnih dogodkov in priprava poročil za zunanje uporabnike, so sedaj začeli nuditi tudi druge storitve. Programi jim omogočajo veliko avtomatskega knjiženja, zato se mnogi odločajo še za razna računovodska in poslovna svetovanja. Z napredno tehnologijo lahko sedaj še bolje izkoristijo svoje znanje in svetujejo svojim uporabnikom.

2.1 Računovodstvo v majhnih gospodarskih družbah

Veliko majhnih podjetnikov in gospodarskih družb pozablja, kako pomembno funkcijo ima računovodstvo v podjetju. S finančnega vidika se jih veliko odloči za zunanje računovodstvo, s katerim zadovoljijo zakonske zahteve obveznega knjigovodstva in davčnih izkazov. Dobri računovodski servisi zagotavljajo tako nemoteno poslovanje (zaradi bolniških staležev ni izpadov) kot tudi podrobnejša poročila, finančne analize in kazalnike, računovodsko načrtovanje ter svetovanje. Vendar pa so vse storitve pogojene tudi z višjimi stroški, zaradi česar jih marsikateri podjetnik ne uporabi.

V zadnjem času je med majhnimi podjetji vse bolj priljubljeno e-računovodstvo (spletno računovodstvo). S tem načinom del obveznosti prevzame podjetje, saj samo vnaša določene podatke in račune v program. Računovodski servis še vedno izvaja glavne računovodske funkcije, ker pa je obseg teh storitev manjši, so posledično manjši tudi stroški za podjetje. Tako e-računovodstvo tudi omogoča strankam, da sproti pridobivajo informacije.

Zaradi večjega nadzora nad poslovanjem in možnosti takojšnjega dostopa do informacij se določeni manjši podjetniki kljub višjim stroškom odločijo za lastno računovodstvo. Če je notranje računovodstvo dobro organizirano, lahko to pomeni veliko prednost za podjetje, saj ima v tem primeru kakovostne informacije za odločanje v vsakem trenutku. Če pa podjetje nima ustreznega računovodskega programa in kadra, lahko to še slabše vpliva na njegovo poslovanje.

Zato je odločitev glede računovodenja zelo pomembna za podjetje.

Za podjetje, ki se odloči, da bo samo vodilo svoje računovodstvo, je zelo pomembno, da izbere najprimernejši program za poslovanje. To pomeni, da pri izboru nismo pozorni samo na ceno ali splošne karakteristike, ampak tudi na kompatibilnost programa s posebnostmi našega poslovanja in na programsko podporo. (Olson, Johansson, & Atem de Carvalho, 2011). Bistvenega pomena je, da izbrani program omogoča, da se podatki vnašajo vanj samo enkrat, tako da ne prihaja do podvajanja dela. Za vodenje raznih knjig je bilo treba včasih podatke vnašati večkrat. To naj se danes ne bi več dogajalo. Današnji programi so napisani tako, da uporabniku olajšajo delo in omogočajo razne elektronske prenose v izogib podvajanju dela. Program naj bi poenostavil obdelavo podatkov in olajšal oblikovanje kakovostnih zunanjih ter notranjih informacij, ki so dobra podlaga za poslovno odločanje. (Romney & Steinbart, 2012).

Splošno mišljenje, da velika podjetja potrebujejo zmogljive stroje, dobre programe, izoblikovane poslovne načrte ipd., majhna pa ne, ki je veljalo včasih, se je danes spremenilo. Splošno mišljenje na trgu je, da če hoče biti manjši podjetnik konkurenčen, mora tudi on imeti zmogljive stroje, dobre programe in izoblikovan poslovni načrt. Razlika pa je, da so v večjih podjetjih funkcije razdeljene med več ljudi, na več oddelkov, v manjših pa več funkcij opravlja en posameznik. Ravno napredna tehnologija in prave informacije mu to omogočajo. Zato je tudi za majhna podjetja zelo pomembno, da imajo dobre programe. Dober računovodski program ni pomemben samo v velikih računovodstvih, kjer je veliko zaposlenih. Pomemben je tudi v manjših podjetjih, kjer je računovodstvo omejeno na enega zaposlenega, saj lahko z dobrim programom opravi svoje delo korektno in ažurno. Slabši, manj napreden računovodski program zahteva več ročnega dela, posledično terja več napak in časa ter ne omogoča priprave ažurnih poročil za poslovodno odločanje (Ghasemi, Shafeierpour, Aslani, & Barvayeh, 2011).

Temeljne zahteve za dobro računovodsko računalniško rešitev so (Puc, 1998):

- da je sposobna podpirati računovodske naloge, za katere je bila zasnovana,
- da omogoča zagotavljanje popolnosti, natančnosti in trajne celovitosti računovodskih nalog ter
- da vključuje učinkovito strokovno pomoč in vzdrževanje.

Zraven tega pa je zaželeno še (prav tam):

- da je dobra računovodska računalniška rešitev lahka za učenje, razumevanje in uporabljanje,
- da pri delovanju kar najbolje izkorišča razpoložljiva sredstva in
- da omogoči manjše spremembe v skladu s posebnimi potrebami uporabnika.

2.2 Zakon o računovodstvu

Zakon o računovodstvu (ZR) ureja vodenje poslovnih knjig ter izdelavo letnih poročil za proračun in proračunske uporabnike ter za pravne osebe javnega prava in pravne osebe zasebnega prava, ki ne vodijo poslovnih knjig na podlagi Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1), Zakona o gospodarskih javnih službah (ZGJS) in Zakona o društvih (ZDru-1). Zakon ureja tudi revidiranje letnih računovodskih izkazov izvajalcev, ki opravljajo gospodarske javne službe. (Zakon o računovodstvu, 2000).

2.3 Slovenski računovodski standardi

»Slovenski računovodski standardi (SRS) so pravila o strokovnem ravnanju na področju računovodenja, ki jih oblikuje Slovenski inštitut za revizijo. Določajo strokovna pravila računovodenja ter dopolnjujejo in podrobneje opredeljujejo zakonske določbe in opredelitve. So torej pravila stroke, ki zakonsko določena temeljna pravila in zahteve računovodenja podrobneje razčlenjujejo, pojasnjujejo in določajo način njihove uporabe.« (Slovenski inštitut za revizijo, 2016).

S 1.1.2016 so v rabo stopili prenovljeni SRS-ji, ki obravnavajo samo pravila finančnega računovodenja in poročanja za zunanje potrebe organizacij ter jih dopolnjujejo Pravila skrbnega računovodenja (PSR), ki so bila prej sestavni del SRS-jev.

»Posebnost prvotnih SRS-jev je bila, da so obravnavali računovodenje kot celoto za notranje in zunanje potrebe organizacij. Zajemali so finančno, stroškovno in poslovodno računovodstvo. Prvotni SRS-ji so izhajali iz temeljne zamisli, da mora zunanje računovodsko poročanje, ki ga oblikujejo zunanje zahteve, vplivati tudi na temeljno ureditev računovodenja, na kateri temeljijo posebne rešitve pri notranjem poročanju. Prenovljeni SRS-ji pa, podobno kot Mednarodni standardi računovodskega poročanja, obravnavajo samo pravila finančnega računovodenja in poročanja za zunanje potrebe organizacij. Dopolnjujejo pa jih Pravila skrbnega računovodenja, ki so bila prej sestavni del SRS-jev.« (prav tam)

Pravila skrbnega računovodenja (PSR) obravnavajo metodiko delovanja na posameznih področjih računovodenja: računovodskega predračunavanja, knjigovodenja, računovodskega nadziranja, računovodskega analiziranja in računovodskega informiranja ter tudi konsolidiranja. Pravila se sestavljajo in sprejemajo na enak način kot SRS-ji.

3 RAČUNOVODENJE V PODJETJU XY

Podjetje XY, za katerega analiziram računovodski program, je majhno storitveno podjetje, ki redno zaposluje dvanajst ljudi. Imamo računovodski program Orga, s katerim vodimo glavno knjigo in osnovna sredstva. Za plače uporabljamo program iPay. Programa sta od različnih ponudnikov, zato posledično nista kompatibilna. Podjetje ni kupilo omenjenih programov, ampak zanj plačuje mesečno najemnino.

Podjetje je začelo voditi notranje računovodstvo z letom 2015, potem ko se je upokojila zunanja računovodkinja, ki je po pogodbi vodila računovodstvo več kot 20 let. Njeno računovodenje ni bilo klasično zunanje računovodstvo, temveč je vodila računovodstvo samo za podjetje XY in je posledično ažurno zagotavljala direktorju vse potrebne informacije ter poročila. Z njeno upokojitvijo smo bili postavljeni pred izbiro: lastno računovodstvo ali zunanji računovodski servis. Direktor se je odločil za lastno računovodstvo, saj kljub temu, da smo majhno podjetje, ponujamo velik spekter storitev, zaradi česar je želel imeti čimbolj ažurne podatke, razčlenjene po storitvah, poslovalnicah in drugih stroškovnih mestih ter nosilcih. Ker se je že pri prejšnji računovodkinji pokazalo, da je skoraj nemogoče natančno voditi računovodstvo po toliko stroškovnih mestih in ob tolikih spremenljivkah, če je to na drugi lokaciji, se je odločil za notranje računovodstvo.

V podjetju sta se izvedli majhna reorganizacija in sistematizacija delovnih mest. Tajništvo, ki je do tedaj opravljalo klasična administrativna dela, zraven pa še izdajalo račune in pripravljalo vso dokumentacijo za računovodstvo, se je v taki obliki ukinilo. Osnovna administrativna dela je prevzelo drugo delovno mesto, vsa ostala dela pa je prevzelo novo delovno mesto računovodja. Tajnica, ki je do tedaj pripravljala vso dokumentacijo, je po izobraževanju in uvajanju prevzela notranje računovodstvo. Za glavno knjigo in plače smo prevzeli ista programa, ki ju je do tedaj uporabljala upokojena računovodkinja, saj nam je to zagotovilo enostaven vpogled v arhiv poslovanja. Prehod s prejšnjega računovodenja na lastno računovodstvo je potekal celo leto 2015 v sodelovanju z zdaj že upokojeno računovodkinjo, zaradi česar je bil prehod za podjetje enostaven. Določena dvojna dela so takoj ob uporabi lastnega računovodstva odpadla. Po novem smo za izdajanje računov uporabljali isti program kot za knjiženje, zato smo račune lahko že knjižili avtomatsko.

S prehodom na notranje računovodstvo uspešno vodimo evidence tudi po raznih stroškovnih mestih in nosilcih. Na ta način se informacije ne izgubljajo, in ker je komunikacija računovodja-direktor dnevna ter neposredna, imata oba vedno potrebne informacije.

Podjetje ima dve poslovalnici, v sezoni pa obratuje tudi tretja poslovalnica, ki se ukvarja z različnimi storitvami in nima zalog. Za program glavne knjige to pomeni, da ni treba voditi zalog in ne potrebujemo posebej programa za potne stroške. V osnovi torej potrebujemo oziroma uporabljamo:

- glavno knjigo,
- saldakonte dobaviteljev in knjigo vhodnih računov,
- fakturiranje in saldakonte kupcev,
- evidenco osnovnih sredstev in drobnega inventarja ter
- obračun plač, pogodbenega dela in drugih prejemkov.

Prve štiri navedene postavke delamo v programu Orga, plače pa v programu iPay.

Računovodstvo je že v osnovi kompleksna zadeva. Upoštevati je treba zakone in standarde, poleg tega pa še dodatne zakone, ki urejajo posamezne dejavnosti. Kljub temu da je podjetje XY manjše podjetje, je njegovo računovodstvo kar obsežno. Glavno knjigo sestavljajo naslednje pomožne knjige: kupci, dobavitelji, plače, temeljnice, tri pomožne knjige plačilnega prometa, pet različnih dnevnikov po storitvah in osnovna sredstva. V letu zabeležimo cca 30.000 računovodskih knjižb. Poleg navedenih knjižb računovodja še:

- poroča in oddaja vse obrazce na portal eDavki, Ajpes ter (po potrebi) Statistični urad Republike Slovenije (SURS)
- sprotno preverja odprte postavke,
- vodi razne evidence in

- pripravlja sprotna obdobjna poročila za posloводство.

Vse navedeno delo v podjetju XY opravlja ena oseba – računovodja. Ker je dela zmeraj več, program pa zahteva večinoma ročno knjiženje, se je vedno večkrat treba odločati, kaj je prioriteta in v katerem segmentu si lahko privoščimo, da nismo na tekočem. Zakonske roke je treba upoštevati, pri knjiženju dnevnikov pa prihaja do zamikov, zato v takih primerih direktor občasno nima več točnega vpogleda v poslovanje. Ker si majhna podjetja ne morejo privoščiti velikega računovodskega oddelka, je bolj smiselno, da si poiščejo programsko opremo, ki jim omogoča želeno kakovost računovodenja. Če namreč ne spremenijo ničesar in še vedno vodijo lastno računovodstvo, s katerim ne pridobivajo pravočasnih in kakovostnih informacij, jim to na dolgi rok škoduje. Za uspešno poslovanje podjetij so potrebne pravilne informacije za odločanje. V podjetju verjamemo, da bi nam naprednejši programi olajšali delo in znova zagotavljali ažurne podatke, kljub večjemu obsegu poslovanja. Raziskava ponudbe na trgu je pokazala, da napredni programi omogočajo veliko avtomatizma, s katerim si manjše podjetje lahko zagotovi učinkovito lastno računovodstvo. Z omogočanjem avtomatskega knjiženja ter raznih neposrednih izvozov in uvozov se zmanjša čas knjiženja, kar pomeni, da računovodju ostane več časa za pripravo potrebnih poročil. Ta način torej omogoči želeno ažurno računovodenje in razbremeni računovodjo.

3.1 Pregled funkcionalnosti programov

Program iPay za plače uporabljamo od leta 2017, od takrat, ko so pri prejšnjem programu s 1. 1. 2017 nehali zagotavljati podporo. To je zmožljiv in za uporabnika preprost program. Namenjen je obračunavanju plač, regresov, podjemnih pogodb, avtorskih honorarjev, udeležbe pri dobičku, oddajanja v najem itd. Vsebuje možnost izračuna plač na različne načine (direktno vnašanje podatkov v program ali uvoz excelovih tabel; obračun po dejanskih, povprečnih ali normiranih urah), obračun regresov, obračun božičnice, vodenje odtegljajev, avtomatsko izdelavo zahtevka in potrdila za refundacijo. Omogoča uvoze raznih podatkov v program, izvoze na vse potrebne portale, bankanet in izvoze v obliki XML, Word ali Excel. Nudijo vse mogoče izpise in stalno podporo. Čeprav omogoča uvoz podatkov v glavno knjigo, to zaradi nekompatibilnosti programov pri nas ni mogoče. (Program iPay, 2017)

Programski paket je namenjen tudi vodenju osnovne kadrovske evidence: dopustov, zdravniških pregledov, izobraževanj, družinskih članov (izpis obrazcev M-1, M-2, M-3 in M-DČ), poškodb pri delu, nagrad in disciplinskih ukrepov, napredovanj, delovnih dovoljenj, izobrazb, pogodb, zadolžitev delovnih sredstev ipd. Glede na to je mogoče nastaviti poljubne opomnike. (Program iPay, 2017)

Program Orga omogoča:

- glavno knjigo,
- saldakonte dobaviteljev,
- fakturiranje in saldakonte kupcev ter
- evidenco osnovnih sredstev in drobnega inventarja.

Program Orga je za uporabnika preprost program. Omogoča večino potrebnih funkcij, vendar so določene mogoče samo z ročnim knjiženjem.

Fakturiranje in saldakonti kupcev so razmeroma dobro urejeni. Poleg klasičnega fakturiranja omogoča kopiranje izdanih računov, kopiranje dobropisov iz izdanih računov, kopiranje računov iz predračunov, izdajanje avansnih računov, razne izpisne liste, razne kontne kartice po postavkah, razne odprte postavke, avtomatsko knjiženje izdanih računov, avtomatsko zapiranje odprtih postavk in še več.

Težava se pojavlja pri izdaji računov, ki niso predmet DDV-ja in ne grejo v knjigo DDV. Take račune moramo kontirati in knjižiti ročno. Enak postopek ročnega knjiženja moramo izvesti tudi, kadar izdamo račun pravni osebi, ki je rezidentka EU, saj program ne podpira avtomatskega knjiženja takega računa. Program omogoča izpis knjige izdanih računov, ločeno tudi knjige prejetih računov, vendar pa ne omogoča obračuna DDV in uvoza v eDavke. Obračun DDV-ja še vedno za vsako obdobje posebej ročno poračunamo in ročno vnašamo v portal eDavki v obrazec DDV-O. To štejemo med večjo pomanjkljivost tega programa.

Saldakonti dobaviteljev se skoraj v celoti knjižijo ročno. Prav tako ročno, ločeno od programa, vodimo v Excelu knjigo prejetih računov, saj program take knjige ne vsebuje. Postopek prejetih računov v podjetju načeloma poteka po naslednjih korakih:

- prejem računa in vpis v evidenco prejete pošte,
- vpis računa v knjigo prejetih računov, kjer mu določimo številko,
- račun gre v podpis direktorju,
- sledita ročno kontiranje in knjiženje v tem programu,
- na koncu gre v plačilo.

Program omogoča izvoz plačilnih nalogov za obveznosti do dobaviteljev v elektronsko banko, vendar pa se velikokrat zalomi in moramo obrazce UPN za vsak prejeti račun ročno vnašati v bankanet. Prejeti računi morajo biti poravnani v roku, in če neki račun še ni poknjižen, ga moramo najprej vnesti v bankanet in šele naslednjič ga knjižimo v program. Do zamud prihaja zaradi velikega števila ročnih knjižb in dejstva, da dokler ročno ne oddamo DDV-O za prejšnje obdobje, ne moremo knjižiti tekočih dobaviteljev, saj izpisne liste tega ne omogočajo.

Programerji nikakor ne zmorejo nastaviti tudi kakšnih zahtevnejših kontiranj saldakontov dobaviteljev. Že od vsega začetka moramo ročno pripisovati in prištevati na izpisano knjigo DDV prejetih računov znesek DDV k bruto znesku, ko gre za obrnjeno davčno obveznost po 76.a členu ZDDV-1 in nimamo pravice do odbitka DDV. Ko gre za iste račune in imamo pravico do odbitka DDV, kontiranje v glavno knjigo leti avtomatsko. V primerih, ko za to nimamo pravice, jih moramo prišteti ročno, saj so programerji po dveh letih poskušanja obupali. To je še en pokazatelj za to, da tudi, če bi program omogočal izvoz na eDavke v DDV-O, obračun vseeno ne bi bil pravilen, ker ne bi vseboval vseh zneskov.

Precej dobaviteljev nam mesečno pošilja identične račune za storitve (predvsem za razna vzdrževanja, kjer je mesečni strošek dogovorjen s pogodbo in je vsak mesec enak). Na žalost nam program tudi ne omogoča kopiranja prejetih računov in prav tako ne določenih temeljnic, ki se mesečno ponavljajo.

Evidenca osnovnih sredstev in drobnega inventarja je ločena od glavne knjige. Vse prejete račune dobaviteljev najprej poknjižimo v glavno knjigo, nato pa jih vnesemo še v evidenco

osnovnih sredstev. V tem segmentu program omogoča razne izpisne liste, izpis inventarnih števil in posamične obračune. Osnovna sredstva lahko analiziramo po kontih, stroškovnih mestih, amortizacijskih skupinah in nahajališčih. Možen je tudi izpis inventarnih števil na nalepke. Program omogoča tudi neposreden uvoz obračunane amortizacije na koncu obračunskega obdobja v glavno knjigo.

V eni izmed naših poslovalnic nudimo štiri vrste različnih in ločenih storitev. Za vsako dejavnost imamo drug program in za vsakega vodimo ločene dnevnik ter knjige. Dva programa smo pred kratkim zamenjali in za dnevnik uporabljamo nov program iSelect. Za drugi dve dejavnosti uporabljamo ista programa že od vsega začetka, torej že petindvajset let (seveda s potrebnimi posodobitvami). Dnevnik je treba ročno knjižiti v glavno knjigo. Za to, da je knjiženje mogoče samo ročno in ni avtomatskega knjiženja, ni kriv program Orga, ampak dejstvo, da uporabljamo druge, nekompatibilne programe. Programa, ki ju uporabljamo že več kot petindvajset let, sta nekompatibilna z vsemi programi, saj ne omogočata nobenih izvozov, vendar ker ju potrebujemo za specifične storitve, niti ne razmišljamo, da bi ju zamenjali; dnevnike bomo še naprej knjižili ročno.

Druga zgodba je pri knjiženju bančnih izpiskov. Podjetje ima dva poslovna računa pri različnih bankah in en fiduciarni račun, torej tri različne TRR-je. Na poslovnem računu pri NKBM, d. d., imamo tudi dnevne pologe, kar pomeni, da imamo vsak delovni dan izpisek. Ker trenutni program Orga ne omogoča uvoza izpiskov v program, vse knjižimo ročno.

V letu 2016 je program Orga zabeležil cca 30.000 knjižb. Razen avtomatskega knjiženja izdanih računov, samodejnega zapiranja razreda stroškov ob koncu leta in še nekaterih drugih avtomatskih zaključnih knjižb so bile vse knjižbe ročne. Avtomatskih knjižb je bilo le cca 10 %. Iz dnevnika bančnih izpiskov pri NKBM je razvidno, da je vseboval cca 5000 knjižb. Res je, da je knjižb pri preostalih TRR-jih manj, a kljub temu predstavljajo knjižbe vseh bančnih izpiskov več kot 20 % vseh knjižb. To je zelo pomemben podatek, saj večina naprednejših programov omogoča avtomatsko knjiženje bančnih izpiskov. Če bi torej uporabljali tak program, bi lahko bilo dodatnih 20 % knjižb avtomatskih.

4 STANJE NA TRGU

Zmeraj bolj napredne informacijske rešitve so v današnjem poslovnem svetu ključnega pomena. Svet danes teži k čim večjemu avtomatizmu in napredku.

Informacijska tehnologija se je v zadnjih dvajsetih letih neverjetno razvila. Dejavnost se ni razvijala enakomerno in konstantno, ampak iz leta v leto strmo narašča. Kar je bilo pred desetimi leti še nepojmljivo, je danes že nekaj povsem normalnega.

Računalniki so zmogljivejši, programi avtomatizirani, stroji specializirani, mobilna telefonija nepogrešljiva in razdalje ne predstavljajo več ovire. Zaradi napredka se je zelo spremenilo tudi poslovanje podjetij. Kupci so zmeraj bolj informirani, nove generacije imajo drugačne poglede, navade in potrebe kot prejšnje, zato morajo podjetja slediti trendom in se spreminjati, če hočejo ostati na trgu. Ker so prave, natančne in ažurne informacije podlaga za dobre odločitve, je vloga računovodstva v podjetju zmeraj pomembnejša. »Skozi zgodovino se je od preprostega računovodskega sistema razvilo sodobno računovodstvo, ki nudi potrebne informacije tudi za prihodnje odločanje. Danes si pravzaprav ne predstavljamo delovanje podjetja brez vrednostno izraženih informacij, ki zrcalijo preteklo poslovanje in dajejo podlago za prihodnje poslovanje.« (Potisek, 2010).

Za uspešno delovanje in spremljanje delovanja podjetja moramo imeti razvit informacijski sistem. To pomeni, da moramo imeti kompatibilne računalniške programe, ki omogočajo tako lahek dostop do preteklih informacij kot tudi zmožnosti za nadgradnjo in izboljšave (Simkin, Rose, & Strand Norman, 2014).

Sistem mora omogočati hranjenje podatkov in lahek dostop do arhiviranih podatkov. Še posebej v računovodstvu, kjer je zakonsko določeno obdobje arhiviranja določenih podatkov in listin, je pomembno, na kakšen način posamezno podjetje poskrbi za hrambo podatkov. Trenutno sta najbolj uporabljeni obliki shranjevanje podatkov na server in shranjevanje podatkov v oblak.

Shranjevanje podatkov v oblak podjetjem ni zanimivo samo zaradi zmožnosti arhiviranja velike količine podatkov, temveč tudi zaradi lažje dostopnosti do podatkov. Ta dejavnik je pomemben predvsem podjetnikom, ki opravljajo del dejavnosti zunaj poslovalnice in lahko tako do podatkov dostopajo kar na terenu.

Dober računovodski program ima zagotovljeno dobro programsko podporo, ki nudi nadgradnje, razvoj in predvsem sledenje vsem zakonskim spremembam. Pomembno je namreč kako hitro programerji program prilagodijo in posredujejo dograditve k programu (Horvat, 2001).

Na trgu je torej pestra ponudba računalniških računovodskih programov, na posameznem podjetju pa je, da izbere pravo rešitev za svoje poslovanje. Tako pomembna odločitev ne sme biti nepremišljena in prehitro sprejeta ampak mora biti posledica podrobne raziskave in analize (Johnston, 2003).

4.1 Programi in storitve na trgu

Tako kot pri ostali informacijski tehnologiji se je tudi v računovodstvu veliko spremenilo. Računovodski programi so zmogljivejši, naprednejši in omogočajo zmeraj več avtomatizma. Omogočajo vodenje raznih evidenc v enem programu in na ta način zagotavljajo, da se izognemo podvajanju dela in evidenc. Vsi dobri programi nudijo posodobitve, uskladitve z zakonodajo, novimi predpisi, prilagoditev potrebam posamezne stranke in asistenco.

Določeni ponudniki nudijo samo nakup programske opreme z mesečnim vzdrževanjem, določeni pa zraven te možnosti nudijo tudi najem programske opreme – pri njih je mesečni strošek najema večinoma precej višji kot mesečni strošek vzdrževanja.

Za lažje raziskovanje ponudb na trgu sem najprej izvedla anketo o računovodskih programih, ki je vsebovala vprašanja o zmogljivostih programa in zadovoljstvu uporabnikov. Na osnovi prejetih odgovorov sem izbrala tri računovodske programe, ki so imeli najboljše rezultate, in pridobila njihove specifikacije ter ponudbe.

Za natančnejšo analizo sem izbrala programe podjetij: Cadis, d. o. o, MIT informatika, d. o. o., in Imagine, d. o. o. Vsi trije programi omogočajo širok spekter možnosti računovodskega programa, vendar sem jih analizirala samo na podlagi potreb podjetja XY.

Podrobnejša specifikacija enega izmed izbranih programov

GLAVNA KNJIGA omogoča spremljanje vseh poslovnih dogodkov poslovanja. Dogodki se knjižijo neposredno v glavno knjigo ali pa se knjižba zgodi avtomatsko po ostalih modulih.

Možnosti, ki jih daje aplikacija, so:

- vnos podatkov neposredno v glavno knjigo,
- vnos podatkov po ostalih modulih – v času nastanka dogodka, brez ponovnega knjiženja v knjigo,
- vnos in izpis obrazcev ter poročil (balance uspeha, balance stanja),
- letni prenos salda po kontih na otvoritve in vzpostavitev zaključnih stanj,
- uvoz bančnih izpiskov, temeljnic za plače in temeljnic za DDV,
- mesečni obrazec DDV: izdelava, izpis in priprava XML datoteke obrazca DDV-O po davčnem datumu. Izpis knjige Evidenca-PR (knjiga prejetih računov) in Evidenca-IR (knjiga izdanih računov). Poročilo pobira podatke iz pomožnih knjigovodstev,
- avtomatsko zapiranje plačil računov na saldakontih kupcev in dobaviteljev,
- pregled, izpis in kopiranje vnesene ter knjižene temeljnice in
- izpisi, kot so dnevnik knjiženja, kartice, bruto balance, poročila o poslovanju.

SALDAKONTI DOBAVITELJEV in KNJIGA VHODNIH RAČUNOV

Program je namenjen vnosu prejetih računov in omogoča:

- vpis prejetih računov v vhodno knjigo računov ali uvoz prejetih računov v primeru prejetega e-računa,
- uvoz prejetega računa v PDF obliki,
- likvidacijo računov v finančni službi in avtomatski vpis v glavno knjigo,
- skeniranje dokumentov zaradi naknadnega ogleda originalnega računa,
- vpis podatkov v davčno knjigo,

- kreiranje plačilnih nalogov in njihov uvoz v spletno banko,
- davčno knjigo za prejete račune,
- vodenje odprtih postavk, saldov in dnevnikov,
- avtomatsko zapiranje odprtih postavk ob knjiženju bančnega izpiska ter
- razne ostale preglede in izpise.

FAKTURIRANJE IN SALDAKONTI KUPCEV

Program omogoča:

- vnos in izpis računa, avtomatski vpis v saldakonte kupcev ter glavno knjigo,
- kreiranje predračunov, avansnih računov in dobropisov,
- kopiranje računov,
- kreiranje e-računa,
- fakturiranje iz pogodb,
- možnost izpisa UPN ob kreiranju računa,
- spremljanje odprtih postavk,
- vpis knjižb v glavno knjigo,
- davčno knjigo za izdane račune,
- realizacijo po potnikih in referentih,
- realiziran promet po stroškovnih mestih,
- izpis IOP obrazcev,
- izpis opominov,
- zapadle terjatve/obveznosti po potnikih/referentih in
- strukturo odprtih postavk po potnikih/referentih.

OBRAČUN PLAČ

Program je popolnoma prilagojen predpisom s področja plač in omogoča:

- osnovno kadrovske evidenco,
- oddajo obrazcev M-1, M-2, M-DČ ... na portalu eVem,
- vnos ur za obračun ali uvoz iz registratorja časa,
- uvoz ur za obračun iz Excel evidenc,
- obračun plač, regresa in poročila,
- možnost izbire načina obračuna plač (po dejanskih, povprečnih ali norma urah),
- vodenje kreditov in dopustov,
- kreiranje plačilnih nalogov,
- planiranje ur dela po stroškovnih mestih,
- avtomatsko kreiranje zahtevkov za refundacije,
- oddajo obrazcev REK na FURS neposredno iz programa,
- oddajo obrazca 1 – ZAP/M na Ajpes neposredno iz programa,
- podatke za dohodnino in M4 v elektronski obliki,
- avtomatsko kreiranje temeljnice za glavno knjigo in njen vpis v glavno knjigo ter
- razne preglede, izpise in izvoze (Excel, PDF, Word ...), tudi za poljubno obdobje.

OBRAČUN POGODBENEGA DELA IN DRUGIH PREJEMKOV

Program omogoča:

- evidenco prejemnikov,
- obračun vseh prejemkov, ki niso sestavni del plač (sejnin, dnevnic, potnih stroškov, avtorskih honorarjev, pogodbenega dela),
- izpis zbirnega obvestila za prejemnika pri izplačevalcu v tekočem letu,

- kreiranje plačilnih nalogov,
- oddajo obrazcev REK na FURS neposredno iz programa,
- avtomatsko kreiranje temeljnice za glavno knjigo in njen vpis v glavno knjigo ter
- razne preglede, izpise in izvoze (Excel, PDF, Word ...), tudi za poljubno obdobje.

EVIDENCA OSNOVNIH SREDSTEV, DROBNEGA INVENTARJA

Program omogoča:

- evidenco osnovnih sredstev,
- evidenco drobnega materiala,
- obračun amortizacije,
- preglede po kontih, stroškovnih mestih, amortizacijskih skupinah,
- neposreden uvoz obračunane amortizacije na koncu obračunskega obdobja v glavno knjigo,
- izpis inventarnih števil osnovnih sredstev na nalepke,
- izpis registra po raznih ključih in
- možnost popisa osnovnih sredstev s črtno kodo.

OBRAČUN OBRESTI

Program omogoča:

- avtomatski obračun obresti na osnovi knjižb na saldakontih kupcev ali z ročnim vnosom,
- obračun obresti na konformen ali navaden način,
- možnost vodenja različnih obrestnih mer (zakonsko zamudnih, pogodbenih –lahko tudi za posameznega kupca),

- izpis obračuna obresti,
- možnost avtomatskega knjiženja obresti v saldakonte in glavno knjigo,
- označevanje postavk in vpis datuma, do katerega so že bile obračunane obresti, ter
- razne preglede in izpise.

BLAGAJNA

Program omogoča:

- knjiženje in izpis prejemkov ter izdatkov,
- zapiranje saldakontov,
- kontrola blagajniških saldov,
- avtomatski vpis v glavno knjigo,
- izpis blagajniških dnevnikov in
- možnost knjiženja v tuji valuti.

PLAČILNI PROMET oziroma obdelava bančnih izpiskov

Program omogoča:

- možnost uvoza postavk bančnega izpiska v formatu TKDIS, XML, PDF ipd.,
- avtomatsko kontiranje postavk in zapiranje z odprtimi postavkami,
- avtomatsko kontiranje postavk prek oznak za prenos (za nesaldakontne podatke),
- kontrolo na NETO saldo odprtih postavk,
- pripravo temeljnice in izbor načina prenosa podatkov v glavno knjigo ter
- prenos podatkov v program Vodenje projektov.

4.2 Primerjava funkcionalnosti obstoječega programa z aktualno ponudbo na trgu

Najbolj so me zanimale postavke, ki jih programi poknjižijo avtomatsko, naš pa tega ne omogoča, zaradi česar jih še vedno knjižimo ročno.

Najpomembnejši dejavniki oziroma največje pomanjkljivosti našega programa so vidne v naslednjih šestih funkcijah:

- **V trenutnem programu sta obračun DDV in oddaja obračuna ročna.**

Postopek obračuna in oddaje poteka tako, da potem, ko so poknjiženi prejeti in izdani računi, izpišemo knjigo prejetih in knjigo izdanih računov. Nato si ročno izdelamo temeljnico za knjiženje. Sledi ročno vpisovanje podatkov o tekočem obdobju v obrazec DDV-O na portalu eDavki. Po končnem izračunu mora biti na obrazcu DDV-O rezultat obveznosti enak rezultatu na temeljnici. Če je izračun enak, obrazec oddamo, nato pa ročno poknjižimo temeljnico v glavno knjigo.

Glede na rezultate raziskave vsi trije analizirani programi omogočajo avtomatski obračun in oddajo. Avtomatsko se torej izračuna davčna obveznost, istočasno se avtomatsko kreira datoteka XML za uvoz v eDavke, kjer se samo odda, in avtomatsko se kreira temeljnica, ki se uvozi v glavno knjigo. Celoten postopek je končan v dveh minutah, in ker ni ročnega knjiženja in prepisovanja, ni možnosti za napake.

Tabela 1: Obračun DDV in oddaja DDV-O

<i>Program omogoča obdelavo obračuna DDV in oddajo DDV-O</i>	<i>Kateri računovodski program uporabljate?</i>
Ročno (ročno knjiženje, izdelava temeljnice in ročno izpolnjevanje obrazca na portalu eDavki)	Orga– trenutni
Polavtomatsko (ročno kreiranje temeljnice in uvoz na eDavke)	
Avtomatsko (avtomatsko kreiranje temeljnice in uvoz na eDavke)	MITOrkester
	Cadis
	iFinance

Vir: (Lastna raziskava, 2017)

- **V trenutnem programu ni mogoče kopiranje mesečnih prejetih računov.**

Vse prejete račune dobaviteljev je treba poknjižiti ročno. Program ne omogoča niti delnega kopiranja prejetih računov kot nekakšne predloge.

Kot je razvidno iz ankete, analizirani programi omogočajo kopiranje poknjiženih mesečnih računov.

Tabela 2: Kopiranje prejetih računov

<i>Ali program omogoča kopiranje stalnih (mesečnih) prejetih računov?</i>	<i>Kateri računovodski program uporabljate?</i>
Ne	Orga– trenutni
Da	MIT Orkester
	Cadis
	iFinance

Vir: (Lastna raziskava, 2017)

- **V trenutnem programu ni mogoče kopiranje temeljnic.**

Vsaka temeljnica se mora poknjižiti ročno, saj program ne omogoča kopiranja oziroma vsaj delnega kopiranja.

Kot je razvidno iz ankete, analizirani programi omogočajo kopiranje temeljnic in na ta način zagotavljajo manj ročnega vnašanja.

Tabela 3: Kopiranje temeljnic

<i>Ali program omogoča kopiranje temeljnic?</i>	<i>Kateri računovodski program uporabljate?</i>
Ne	Orga– trenutni
Da	MIT Orkester
	Cadis
	iFinance

Vir: (Lastna raziskava, 2017)

- **Trenutni program ne omogoča elektronske knjige prejetih računov.**

Knjigo prejetih računov vodimo ločeno od tega programa v Excelovi tabeli.

Kot je razvidno iz ankete, analizirani programi omogočajo integrirano elektronsko knjigo prejetih računov. S takim načinom vodimo vse v istem programu in ne potrebujemo dodatnih ločenih evidenc.

Tabela 4: Elektronska knjiga prejetih računov

<i>Ali program omogoča elektronsko knjigo prejetih računov?</i>	<i>Kateri računovodski program uporabljate?</i>
Ne	Orga– trenutni
Da	MIT Orkester
	Cadis
	iFinance

Vir: (Lastna raziskava, 2017)

- **Trenutni program ne omogoča elektronskega podpisovanja prejetih računov.**

Glavni razlog za to je dejstvo, da ne omogoča elektronske knjige prejetih računov, zato posledično nima urejenega elektronskega podpisovanja prejetih računov.

Kot je razvidno iz ankete, analizirani programi omogočajo elektronsko podpisovanje prejetih računov. Na ta način ni potrebno voditi dodatne ločene evidence prejetih računov.

Tabela 5: Elektronsko podpisovanje prejetih računov

<i>Ali program omogoča elektronsko podpisovanje prejetih računov?</i>	<i>Kateri računovodski program uporabljate?</i>
Ne	Orga– trenutni
Da	MIT Orkester
	Cadis
	iFinance

Vir: (Lastna raziskava, 2017)

- **Trenutni program ne omogoča uvoza bančnih izpiskov s kontiranjem.**

Vse bančne izpiske natisnemo in jih nato ročno kontiramo ter poknjižimo.

Kot je razvidno iz ankete, analizirani programi omogočajo uvoz bančnih izpiskov v program, kjer se postavke s pravilnim sklicem kontirajo in poknjižijo avtomatsko.

Tabela 6: Knjiženje TRR-ja

<i>Program omogoča knjiženje TRR-ja</i>	<i>Kateri računovodski program uporabljate</i>
Ročno	Orga– trenutni
Uvoz iz bankaneta, brez kontiranja	/
Uvoz iz bankaneta in kontiranje (v primeru pravih sklicev)	MIT Orkester
	Cadis
	iFinance

Vir: (Lastna raziskava, 2017)

Navedenih šest procesov, ki jih določeni programi že omogočajo avtomatsko, predstavljajo prednosti. Uvedba teh avtomatskih procesov bi bistveno spremenila način računovodenja v našem podjetju.

Anketa je pokazala, da imajo tako naš program kot tudi vsi ostali analizirani programi določene funkcije avtomatske. To so recimo uvoz plačilnih nalogov v bankanet, avtomatsko knjiženje izdanih računov, avtomatsko zapiranje odprtih postavk, zapiranje razredov ob koncu leta, razni izpisi in podobno. Program je torej malo avtomatiziran, a glede na napredek na trgu in naše potrebe vseeno premalo, da bi jih zadovoljil.

Trije analizirani programi glede na naše potrebe omogočajo povsem iste storitve. Dva ponudnika sta pripravila ponudbo glede na naše potrebe in sta bila zelo konkurenčna, tretji ponudnik pa je bil dražji kot druga dva skupaj. Tretji je računovodsko usmerjen in je namenjen bolj računovodskim servisom.

Glede na to, da že uporabljamo dva različna programa, za katera plačujemo mesečni strošek najema in vzdrževanja programske opreme, bi bilo smiselno opremo menjati. Na ta način dosedanjih stroškov za obstoječa programa ne bi več imeli, strošek za novi program pa je

primerljiv s stroški trenutnih dveh programov. V primeru najema novega programa torej ne bi imeli dodatnih višjih stroškov. Potrebno pa se je zavedati, da je menjava programa kompleksen postopek, kateri terja na začetku veliko dodatnega dela in usposabljanja. Ob menjavi je treba zagotoviti tudi razne vpoglede v arhivo v starem programu. Prav tako je treba upoštevati dejstvo, da bodo v obdobju prehoda določeni vpogledi v programu možni samo ročno in da bodo določeni izpisi omejeni.

Pogosta menjava računovodskih programov ni priporočljiva, zato je pomembno, da podjetje izbere res pravi program.

Z vidika zmogljivosti so vsi trije analizirani programi enako primerni za nas.

Z vidika stroška sta najprimernejša od analiziranih iFinance in MIT Orkester.

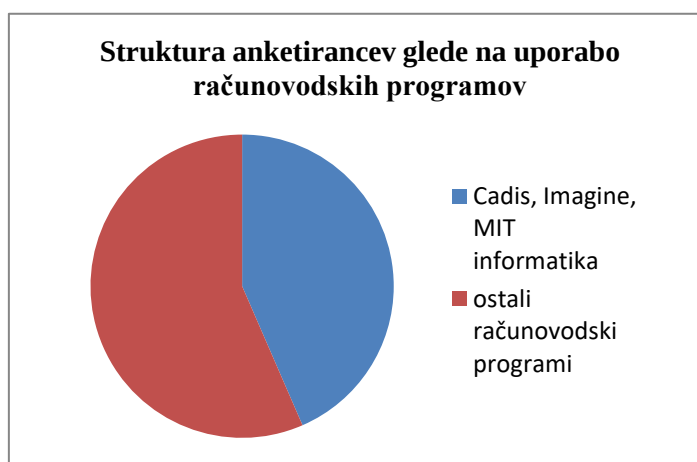
Z vidika našega podjetja je najprimernejši iFinance, saj njihov program za plače že uporabljamo in bi prehod na nov program zahteval manj dodatnega dela ter usposabljanja.

5 ANALIZA ZADOVOLJSTVA UPORABNIKOV PRIMERLJIVEGA RAČUNOVODSKEGA PROGRAMA

Anketa je prinesla dve vrsti rezultatov. To so rezultati triindvajsetih izpolnjenih anket.

Zaradi rezultatov, ki sledijo, sem anketirance najprej razdelila v dve skupini, in sicer: na skupino, ki uporablja analizirane programe, in skupino, ki uporablja preostale programe.

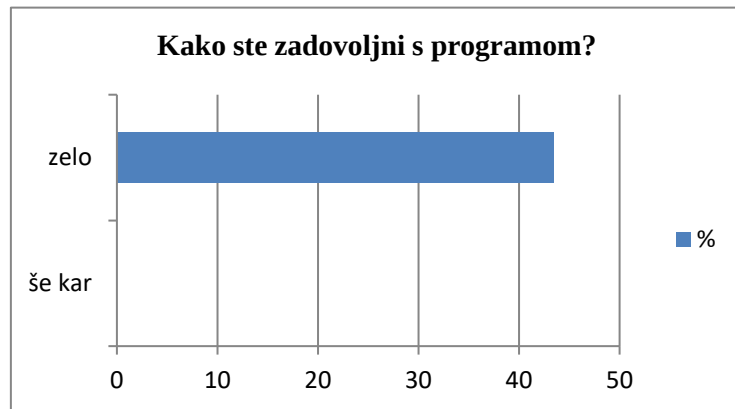
Graf 1 prikazuje strukturo anketirancev glede na uporabo programa.

Graf 1: Struktura analiziranih računovodskih programov

Vir: (Lastna raziskava, 2017)

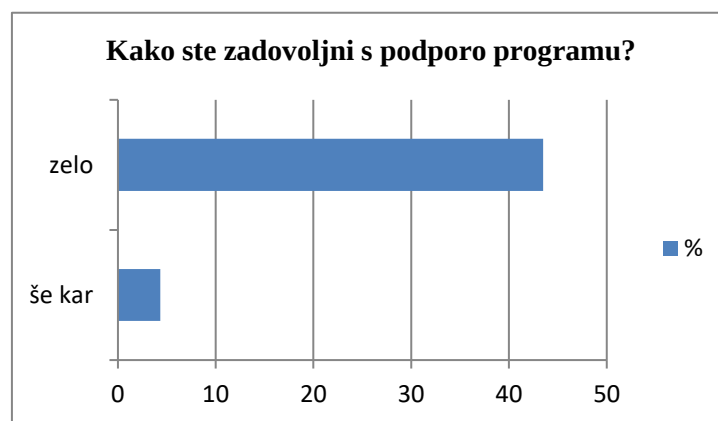
Na eni strani so uporabniki računovodskih programov, ki omogočajo veliko avtomatizma. V anketi so to analizirani programi navedenih treh podjetij. Uporabniki programov so načeloma zelo zadovoljni z njimi in njihovo podporno službo. Zadovoljni so z lastnostmi programa, saj pravijo, da je nezahteven in uporabniku prijazen. Prav tako pravijo, da je program zelo zmogljiv. Zelo zadovoljni so tudi s podporno službo, ki morebitne težave in napake takoj servisira, prav tako pa glede na njihove potrebe oblikuje razne izpisne liste in vse, kar potrebujejo. Uporabniki si programa, ki vseh v anketi navedenih procesov ne bi omogočal avtomatsko, ne znajo predstavljati.

Graf 2: Zadovoljstvo uporabnikov programa

Vir: (Lastna raziskava, 2017)

Graf 2 prikazuje, da so vsi anketirani uporabniki treh programov zelo zadovoljni s programom.

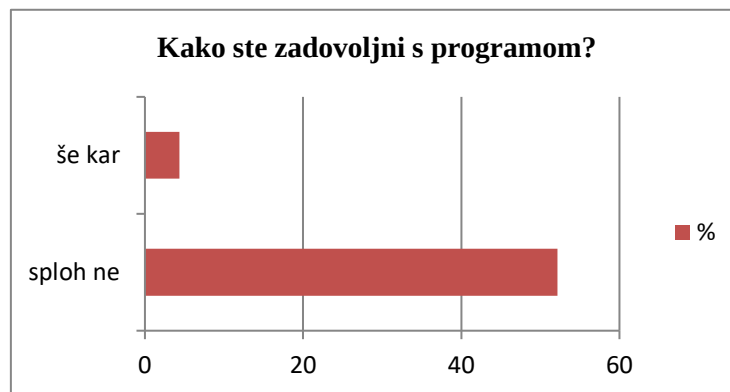
Graf 3: Zadovoljstvo uporabnikov s podporo programu

Vir: (Lastna raziskava, 2017)

Graf 3 prikazuje, da je večina anketiranih uporabnikov treh programov zelo zadovoljna s podporo programom, le nekaj jih je srednje zadovoljnih.

Na drugi strani so anketiranci, ki uporabljajo programe, ki večino navedenih procesov podpirajo samo ročno in ne omogočajo avtomatizma. Med njimi so precej bolj nezadovoljni uporabniki,

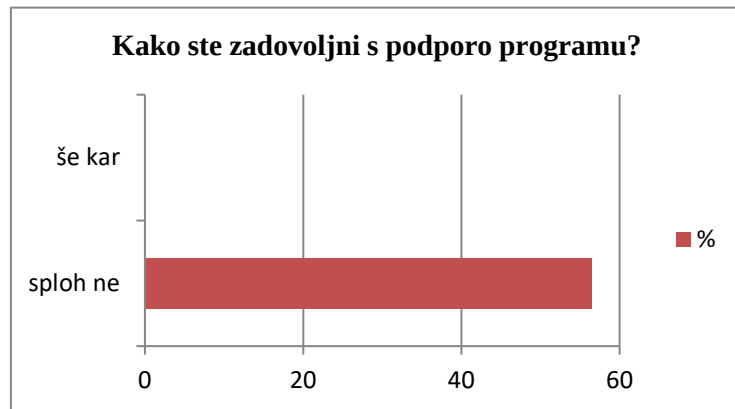
nekateri so celo popolnoma nezadovoljni. Vsi uporabniki pravijo, da njihov program ni zmogljiv. Nekateri programi so preprosti, čeprav so nekateri prav zaradi ne avtomatizma kompleksni za uporabnika. Vsem je skupno, da mora uporabnik sam iskati v programu razne izpise, na podlagi katerih nato ročno knjiži določene knjižbe. Na vprašanje, kako so zadovoljni s programom, je skoraj 90 % anketirancev te skupine odgovorilo, da sploh niso zadovoljni, preostali pa, da so še kar zadovoljni. Podoben je bil rezultat pri vprašanju, kako so zadovoljni s podporo programu, kjer jih je tudi večina odgovorila, da sploh niso zadovoljni. Med njihovimi predlogi za izboljšavo uporabljenih programov so bili: več avtomatizma, ažurna podpora uporabnikom, cenejša ali brezplačna podpora uporabnikom in avtomatsko zapiranje gotovinskih računov.

Graf 4: Zadovoljstvo uporabnikov programa

Vir: (Lastna raziskava, 2017)

Graf 4 prikazuje, da večina anketiranih uporabnikov, ki ne uporabljajo analiziranih programov, ni zadovoljna s svojim računovodskim programom.

Graf 5: Zadovoljstvo uporabnikov s podporo programu

Vir: (Lastna raziskava, 2017)

Graf 5 prikazuje, da anketirani uporabniki, ki ne uporabljajo analiziranih programov, sploh niso zadovoljni s podporo svojemu računovodskemu programu.

6 SKLEP

Računovodstvo je pomemben del vsakega podjetja, saj z zbiranjem in obdelovanjem podatkov pripravlja kakovostne informacije, ki so podlaga za dobre poslovodne odločitve. Upoštevati mora zakone, standarde in pravila, hkrati pa mora biti prilagojeno potrebam podjetja.

V minulih letih sta se spremenila tako pogled na računovodstvo kot tudi proces računovodstva. Za vse knjiženje se uporabljajo programi, podjetje poroča na FURS kar na portalu eDavki, vse je digitalizirano, skoraj nič več ni ročno. Bolj kot se tehnologija razvija, večje so potrebe, zato tudi računovodski programi omogočajo zmeraj več avtomatizma.

Majhna podjetja, ki sama vodijo svoje računovodstvo, morajo skrbno izbrati računovodski program, saj jim lahko zelo olajša delo ali pa jim ne zagotavlja ažurnosti podatkov. Ker so podjetja načeloma že v osnovi omejena z velikostjo lastnega računovodstva, je zato toliko bolj pomembno, da imajo primeren računovodski program, ki omogoča majhno in kakovostno računovodstvo. Napredni računovodski programi niso luksuz za manjša podjetja, temveč so zaradi napredka in vpliva na poslovanje podjetja nujno potrebni.

Da neki program uvrstimo med napredne računovodske programe, mora biti uporabniku prijazen in prilagojen. To pomeni, da mora biti prilagojen poslovanju podjetja in da mora omogočati veliko avtomatizma, izvozov ter uvozov podatkov. Prav tako mora biti enostaven za uporabo. Ker računovodstvo beleži računovodske dogodke in informacije, je zelo pomembno, da program omogoča uporabniku samo enkratni vnos podatkov. Vsako podvajanje takih vnosov v razne evidence je nesmotrno in neekonomično. Napreden program mora prenose omogočati avtomatsko. Prav tako mora omogočati avtomatske izvoze zakonsko zahtevanih informacij. Napredek na področju elektronskega bančništva je za veliko podjetij pomenil tudi odpravo dvojnega dela. Dobri programi namreč ob knjiženju prejetih računov omogočajo tudi avtomatsko kreiranje plačilnih nalogov v elektronski banki. Prav tako omogočajo avtomatski izvoz bančnih izpiskov v glavno knjigo in delno knjiženje. Vsi avtomatski prenosi med glavno knjigo in pomožnimi dnevniki, avtomatski izračuni ter avtomatsko pripravljene podatki za izvoze na portale in druge programe so dejavniki, ki ločijo napredne računovodske programe od navadnih.

V diplomskem delu sem se ukvarjala z analiziranjem naprednejših računovodskih programov z vidika potreb majhnih podjetij. Osnova je bil trenutni računovodski program v podjetju XY, ki ne zadovoljuje več potreb podjetja. V ta namen sem raziskala stanje na trgu računovodskih programov in zadovoljstvo njihovih uporabnikov. Izkazalo se je, da napredni računovodski programi omogočajo veliko avtomatizma, uvozov in izvozov. To posledično pomeni veliko manj porabljenega časa za osnovno knjiženje in več časa za preglede, analize ter priprave raznih poročil. Analiza je pokazala, da je na trgu veliko primernih in zmogljivih programov, ki so cenovno dostopni tudi manjšim podjetjem. Anketa zadovoljstva uporabnikov primerljivih računovodskih programov je pokazala, da je zmogljivost programa premo sorazmerna z uporabnikovim zadovoljstvom. Tako sem programe najprej razdelila na zmogljive in manj zmogljive, nato pa analizirala zadovoljstvo njihovih uporabnikov. Vsi uporabniki zmogljivih programov so bili zelo zadovoljni s programom in njegovo podporo. Uporabniki programov, pri katerih večino knjižb še vedno knjižijo ročno, pa niso bili zadovoljni niti s programom niti s tehnično podporo. Taki rezultati so bili tudi pričakovani.

Hipoteze, ki sem jih želela potrditi:

H1: Za manjša podjetja je pomemben in potreben zmogljiv računovodski program, ki vpliva na hitrost in kakovost računovodskih informacij.

H2: Če podjetje uporablja primeren računovodski program, lahko to zanj pomeni odpravo podvajanja podatkov in dela.

H3: Optimalen program omogoča, da računovodstvo v celoti izvaja ena oseba. To je za manjša podjetja bistveno, saj si ne morejo privoščiti velikega računovodskega oddelka.

Vse navedene hipoteze sem v diplomskem delu potrdila, saj se je izkazalo, da dobri računovodski programi zagotavljajo hitre in kakovostne računovodske informacije, odpravljajo podvajanje dela, z avtomatizmom pa majhnim podjetjem omogočajo, da lahko računovodstvo v celoti izvaja ena oseba. Majhna podjetja, ki imajo notranje računovodstvo in nimajo primerne računskega programa, še vedno večino knjižb knjižijo ročno. To posledično pripelje do tega, da imajo ogromno dela in nimajo ažurnih računovodskih informacij. Ker si podjetja na dolgi rok ne morejo privoščiti takega stanja, imajo dve možnosti: ali povečajo

zmogljivost računovodstva z dodatno zaposlitvijo ali nabavijo boljši računovodski program. Tretja možnost – zunanje računovodstvo, pa navadno takšnim podjetjem ni zanimiva, saj so se že na začetku kljub višjim stroškom odločili za notranje računovodstvo. Zunanje računovodstvo jim ni zanimivo ali zaradi alokacije storitev in informacij, ali zaradi nezaupanja v njihovo znanje, ali pa, ker hočejo imeti nadzor nad računovodstvom.

V podjetju XY se je s povečevanjem obsega storitev in boljšim poslovanjem povečal tudi obseg računovodenja. Če bi podjetje še naprej uporabljalo isti računovodski program, ki ne omogoča optimalnega računovodenja, ne bi uspelo več pridobivati ažurnih in kakovostnih informacij za odločanje. Podjetje bo torej v bližnji prihodnosti moralo nekaj spremeniti. Glede na velikost podjetja zaposlitev dodatne osebe v računovodstvo ne bi bila ekonomična, glede na mišljenje vodilnih in politiko podjetja pa zunanje računovodstvo ni zaželeno. Ostane torej nov in izboljšan računovodski program.

Anketa in analiza sta pokazali, da je na trgu več zmogljivih računovodskih programov, ki bi podjetju omogočili računovodstvo, kot si ga želi. Za podjetje bi bilo smiselno, da čimprej preide na boljši računovodski program, ki omogoča več avtomatizacije, izvozov in uvozov. Optimizacijo računovodstva bi predstavljal prehod na drugi program, ki bi omogočal podjetju še uvoz bančnih izpiskov in njihovo avtomatsko knjiženje, kopiranje stalnih mesečnih prejetih računov, kopiranje temeljnic, avtomatski obračun DDV-ja ter integrirano elektronsko knjigo prejetih računov. Analiza je pokazala tudi, da je tak računovodski program podjetju finančno dostopen. Menjava torej finančno ne bi dodatno obremenila podjetja, bi pa obremenitev predstavljalo dodatno delo ob vzpostavitvi novega sistema.

7 VIRI, LITERATURA

- Belfo, F., & Trigo, A. (2013). *Accounting information system: tradition and future*. Pridobljeno iz http://ac.els-cdn.com/S2212017313002144/1-s2.0-S2212017313002144-main.pdf?_tid=c29f8ec6-9c40-11e7-b3f7-00000aab0f02&acdnat=1505718941_0c2a56a2505957fbf26c42f3dd7d8dc2.
- Ghasemi, M., Shafeierpour, V., Aslani, M., & Barvayeh, E. (2011). *The impact of Information Technology (IT) on modern accounting systems*. Pridobljeno iz <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042811024621>.
- Horvat, T. (2001). *Poslovne aplikacije v računovodstvu*. Pridobljeno iz <https://www.finance.si/3849>.
- Johnston, R. (2003). *A Strategy for Finding the Right Accounting Software*. Pridobljeno iz <http://www.journalofaccountancy.com/issues/2003/sep/astrategyforfindingtherightaccountingsoftware.html>.
- Lastna raziskava. (2017).
- Olson, D., Johansson, B., & Atem de Carvalho, R. (2011). *A combined method for evaluating criteria when selecting ERP systems*. Pridobljeno iz <http://dl.ifip.org/db/conf/ifip8/confenis2011/OlsonJC11.pdf>.
- Potisek, K. (2010). *Vloga in pomen računovodstva v izbranem javnem podjetju (Magistrsko delo)*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Premk, U., & Schwarzmann, A. (2005). *Pravilnik o računovodstvu. Vzorci sklepov in primeri iz prakse. Gospodarske družbe, samostojni podjetniki*. Ljubljana: Založniška hiša Primath.
- Program iPay. (2017). Pridobljeno iz <https://www.imagine.si/ipay/>.
- Puc, K. (1998). *Dobre računovodske računalniške rešitve in vprašalnik za presojanje računovodskih računalniških rešitev*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
- Romney, M. B., & Steinbart, P. J. (2012). *Accounting information systems*. Prentice Hall.

- Simkin, M. G., Rose, J. M., & Strand Norman, C. (2014). *Corect concepts of accounting information systems*. Hoboken: John Wiley&Sons.
- Slovenski inštitut za revizijo. (1998). *Kodeks računovodskih načel*. Pridobljeno iz http://www.si-revizija.si/sites/default/files/rac-kodeks_racunovodskih_nacel.pdf.
- Slovenski inštitut za revizijo. (2016). *Slovenski računovodski standardi*. Pridobljeno iz <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=DRUG4192>.
- Zakon o računovodstvu. (2000). (*Uradni list RS, št. 23/99, 30/02 – ZJF-C in 114/06 – ZUE*). Pridobljeno iz <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1597>.

8 PRILOGE

Priloga 1: Anketa: Zmogljivost računovodskega programa

Q1 - Kateri računovodski program uporabljate?

Q2 - Vaše delovne izkušnje v računovodstvu?

- ☐ do 5 let
- ☐ 6 do 10 let
- ☐ 11 do 15 let
- ☐ 16 do 20 let
- ☐ več kot 20 let

Q3 - Program omogoča knjiženje TRR:

- ☐ ročno
- ☐ uvoz iz bankaneta, brez kontiranja
- ☐ uvoz iz bankaneta in kontiranje

Q4 - Program omogoča knjiženje izdanih računov:

- ☐ ročno kontiranje in knjiženje
- ☐ avtomatsko

Q5 - Program omogoča uvoz prejetih e-računov?

- ☐ da
- ☐ ne, knjižimo jih ročno

Q6 - Program omogoča izvoz UPN nalogov od prejetih računov v bankanet?

- ☐ da
☐ ne

Q7 - Program omogoča kopiranje stalnih (mesečnih) računov?

- ☐ da
☐ ne

Q8 - Program omogoča elektronsko knjigo prejetih računov?

- ☐ da
☐ ne

Q9 - Program omogoča elektronsko podpisovanje računov?

- ☐ da
☐ ne

Q10 - Program omogoča obdelavo obračuna DDV in oddajo DDV-O:

- ☐ ročno (ročno knjiženje, izdelava temeljnice in ročno izpolnjevanje obrazca na e-davkih)
☐ polavtomatsko (ročno kreiranje temeljnice in uvoz na e-davke)
☐ avtomatsko (avtomatsko kreiranje temeljnice in uvoz na e-davke)

Q11 – PLAČE Program omogoča:

	da (avtomatsko)	ne (ročno)
uvoz plač v glavno knjigo	☐	☐
uvoz plač na e-davke	☐	☐

	da (avtomatsko)	ne (ročno)
uvoz plač na AJPES	☐	☐
kreiranje temeljnice	☐	☐

Q12 - Program omogoča kopiranje temeljnic?

- ☐ da
☐ ne

Q13 - Program omogoča avtomatsko zapiranje odprtih postavk?

- ☐ da
☐ ne

Q14 - Zahtevnost (kompleksnost) računovodskega programa?

- ☐ majhna (program je uporabniku prijazen in enostaven)
☐ srednja
☐ velika (uporaba programa je zelo zapletena)

Q15 - Zmožljivost računovodskega programa?

- ☐ majhna
☐ srednja
☐ velika

Q16 - Kako ste zadovoljni s programom?

- ☐ sploh ne
☐ še kar
☐ zelo

Q17 - Kako ste zadovoljni s podporo programu?

- ☐ sploh ne
- ☐ še kar
- ☐ zelo

Q18 - Vaši predlogi za izboljšavo programa?

--